

5.1 Makroekonomický rámec

- *trvalý růst regionálního HDP Jihomoravského kraje celkem i v přepočtu na jednoho obyvatele*
- *60 % hrubé přidané hodnoty tvořeno v terciární sféře*
- *čtvrtý nejvyšší objem přímých zahraničních investic během období 2000 až 2003*
- *čtvrtý nejvyšší objem disponibilního důchodu domácností na jednoho obyvatele*
- *druhá nejnižší hodnota vývozu na jednoho obyvatele*

Jihomoravský kraj patří v České republice ke krajům s nejvyšší ekonomickou výkonností, o čemž svědčí výše vytvořeného **hrubého domácího produktu (HDP) na 1 obyvatele**. V roce 2004 dosáhl téměř 94 % republikového průměru a zařadil se tak na třetí místo za Hlavní město Prahu a Středočeský kraj, zatímco v roce 2000 zaujímal s 90 % republikového průměru až místo páté. Procentní změny mezi rokem 2004 a 2000 tohoto ukazatele dosahovaly v jednotlivých krajích hodnot od 23 % (Liberecký kraj) až do 36 % (Moravskoslezský kraj); Jihomoravský kraj s nárůstem o 35 % obsadil druhé místo. Stejně místo (po Hlavním městě Praze) kraji přináleželo v roce 2004 při dosažení 67 % průměru Evropské unie u vytvořeného HDP na 1 obyvatele. V Jihomoravském kraji je tvořena zhruba desetina hrubého domácího produktu České republiky, tento podíl ve sledovaném období meziročně nepatrně rostl.

Tab. 5.1.1 Regionální makroekonomické ukazatele

	Měřicí jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
							2004/2000	průměrná roční
Hrubá přidaná hodnota (HPH) v zákł. cenách	mil. Kč	194 045	208 658	223 759	239 507	256 402	32,1	7,2
Hrubý domácí produkt (HDP) v tržních cenách	mil. Kč	214 576	230 550	246 806	263 652	285 855	33,2	7,4
Podíl kraje na HDP České republiky (ČR=100)	%	10,0	10,0	10,2	10,3	10,3	¹⁾ 0,3	x
Vývoj HDP (stálé ceny roku 1995, min. rok=100)	.	.	102,8	104,0	104,3	104,7	x	x
HDP na 1 obyvatele	Kč	188 773	204 577	219 821	235 053	254 684	34,9	7,8
HDP na 1 obyvatele (ČR=100)		90,2	90,3	92,9	93,8	93,9	¹⁾ 3,7	x
HDP na 1 obyvatele v PPS ²⁾ (EU 25 = 100) ³⁾		58,5	59,6	62,8	64,6	66,6	¹⁾ 8,1	x
HDP na 1 zaměstnance	Kč	488 658	538 921	559 179	612 998	664 782	36,0	8,0
HDP na 1 zaměstnance (ČR=100)		89,7	91,7	93,4	94,0	94,5	¹⁾ 4,7	x
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)	mil. Kč	58 252	56 511	57 437	73 869	78 668	35,0	7,8
THFK na 1 obyvatele	Kč	51 247	50 145	51 157	65 856	70 090	36,8	8,1
THFK na 1 obyvatele (ČR=100)		88,5	80,3	81,1	98,0	96,2	¹⁾ 7,7	x
Disponibilní důchod domácností (DDD)	mil. Kč	120 385	126 850	135 827	141 235	148 984	23,8	5,5
DDD na 1 obyvatele	Kč	105 909	112 560	120 976	125 915	132 738	25,3	5,8
DDD na 1 obyvatele (ČR=100)		95,2	95,7	97,0	96,8	97,5	¹⁾ 2,3	x

¹⁾ rozdíl 2004 - 2000 v bodech

²⁾ PPS - jednotka pro měření kupní síly

³⁾ EU 25 - průměr za 25 členských zemí EU

Na tvorbě **hrubé přidané hodnoty (HPH)** v kraji se hlavní měrou podíleli producenti z odvětví zpracovatelského průmyslu, komerčních služeb a obchodu (HPH je v tabulkovém přehledu uvedena včetně FISIM – finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené). Výrazný podíl komerčních služeb (správa a prodej nemovitostí, služby pro podniky, výzkum a vývoj apod.) je zapříčiněn i tím, že se v kraji nachází druhé největší město republiky – Brno, které je sídlem nejen správních úřadů, kulturních a zdravotnických institucí, ale je i centrem soudnictví či vzdělávání nadregionálního charakteru. Podíl zemědělství i přes bohatou zemědělskou tradici především jižních částí kraje představoval dlouhodobě pouze necelá 4 % dosažené HPH, i když podíl zaměstnanců v tomto odvětví se pohyboval okolo 5 %. V terciární sféře bylo tvořeno téměř 60 % HPH, zaměstnáno v této sféře bylo však pouze okolo 56 % pracujících v kraji.

Důležitým zdrojem ekonomického růstu jsou **investice**. V Jihomoravském kraji bylo v posledních dvou letech dosahováno druhého nejvyššího podílu na celkové republikové **tvorbě hrubého fixního kapitálu (THFK)**. Meziročně se však podíl snížil o 0,2 procentního bodu, a to z 10,8 % v roce 2003 na 10,6 % v roce 2004, i když THFK v absolutním vyjádření vzrostla téměř o 5 mld. Kč. Průměrné roční tempo růstu THFK ve sledovaném období činilo v Jihomoravském kraji 7,8 % a bylo třetí nejvyšší (po Hlavním městě Praze a Jihočeském kraji), v krajích Královéhradeckém, Pardubickém a Vysočina došlo dokonce k jeho zpomalení. V přepočtu THFK na 1 obyvatele dosáhlo průměrné roční tempo růstu v Jihomoravském kraji hodnoty 8,1 %, což jej řadilo opět na místo třetí, tentokrát za kraj Karlovarský (16,5 %) a Hlavní město Prahu (12,3 %).

Vytvořenou částkou 70 090 Kč na 1 obyvatele dosáhl Jihomoravský kraj 96,2 % republikové hodnoty, ta činila 72 873 Kč na 1 obyvatele.

Tab. 5.1.2 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví *)

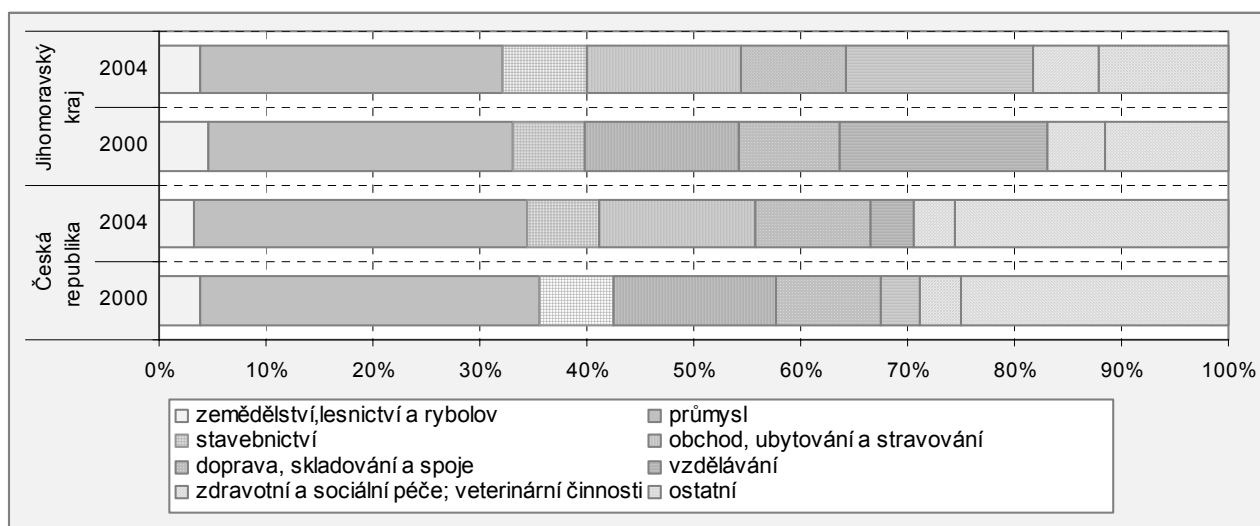
	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 -2000 v bodech
Hrubá přidaná hodnota celkem (mil. Kč)	197 552	212 433	228 108	244 187	261 399	¹⁾ 32,3
v tom odvětví (%):						
zemědělství, myslivost, lesnictví; chov ryb	4,7	4,5	3,8	3,5	3,9	-0,8
průmysl	28,4	27,1	29,0	28,4	28,1	-0,2
stavebnictví	6,8	6,3	7,1	8,0	8,0	1,2
obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osob. potřebu; ubytování a stravování	14,4	15,4	14,4	14,3	14,4	0,0
doprava, skladování a spoje	9,4	9,9	10,1	10,2	9,7	0,3
finanční zprostředkování; činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti	19,3	19,5	18,4	17,2	17,5	-1,8
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení vzdělávání; zdravotní a sociální péče; ostatní veřejné, sociální a osobní služby	5,4	5,5	5,7	6,3	6,2	0,8
ostatní odvětví	-	-	-	-	-	x

*) HPH včetně FISIM

¹⁾ změna v %

Z podkladů České národní banky lze získat údaje o **přímých zahraničních investicích (PZI)**. Za roky 1993 až 2003 (údaje za rok 2004 nebyly v době zpracování materiálu k dispozici) jejich celkový objem v kraji představoval více jak 70 mld. Kč, tedy v průměru ročně 5,4 mld. Kč. Z tohoto objemu představuje příliv základního kapitálu do kraje 69,9 %, reinvestovaný zisk 14,8 % a příliv ostatního kapitálu 15,3 %. Na celkovém objemu přímých zahraničních investic v České republice za období let 2000 až 2003 (343 mld. Kč) se Jihomoravský kraj (19 mld. Kč) podílí 5,5 %, v mezikrajském srovnání zaujímá kraj čtvrtou příčku za Hlavním městem Prahou, Středočeským a Moravskoslezským krajem (do Hlavního města Prahy bylo ve sledovaném období směřováno více jak 43 % všech zahraničních investic). Nejvíce přímých zahraničních investic od roku 1993 bylo v Jihomoravském kraji směřováno do okresů Brno-město (více jak 70 %) a Brno-venkov (více jak 12 %), naopak nejméně do okresů Hodonín a Znojmo (necelé 3 %).

Graf 17 Struktura hrubé přidané hodnoty podle OKEČ v roce 2000 a 2004

Objemem **čistého disponibilního důchodu domácností (DDD)**, který v roce 2004 činil v kraji 149 mld. Kč, se Jižní Morava řadí na 4. místo. Výše uvedený objem představoval 10,7 %-tní podíl na DDD v České republice a mírně zaostává za podílem obyvatelstva (11,0 %). Meziročně důchod domácností vzrostl o 7,7 mld. Kč (o 6 %), oproti roku 2000 se zvýšil o 28,6 mld. (o 24 %). Průměrná roční změna tohoto ukazatele v kraji činila téměř 6 % a je třetí nejvyšší (po Hlavním městě Praze se 7 % a Středočeským krajem se 6 %). V přepočtu DDD na 1 obyvatele se Jihomoravský kraj v roce 2004 nacházel na místě čtvrtém

s hodnotou 132 738 Kč, představující však pouze 97,5 % průměrné hodnoty v ČR (136 078 Kč na 1 obyvatele). Stoprocentní hranici překročila pouze Praha o 52 % a kraj Středočeský o 0,6 %. I Královéhradecký kraj, který hodnotou 133 063 Kč na 1 obyvatele obsadil pomyslnou třetí příčku, dosáhl pouze 97,8% úrovně republikové hodnoty.

Celková hodnota **vývozu zboží** z Jihomoravského kraje dosáhla v roce 2004 podle předběžných údajů 130 mld. Kč, což představuje poměrně nízkou dynamiku vývozu oproti předcházejícímu roku – navýšení o 13 %, tj. přibližně o 15 mld. Kč. Přesto se kraj i v roce 2004 umístil s 8 procenty na 4. místě v podílu na celkovém vývozu republiky. Nejsilnější pozici má kraj Středočeský (339 mld. Kč představuje podíl 20 %) a Moravskoslezský (177 mld. Kč - podíl 10 %), nejnižší vývoz vykazoval Karlovarský kraj (50 mld. Kč – podíl 3 %). Celkový **vývoz v přepočtu na 1 obyvatele** v Jihomoravském kraji v roce 2004 dosahoval hodnoty 115,9 tis. Kč, což kraj řadí na druhé nejhorší místo, a to hned za Hlavní město Prahu (79,5 tis. Kč na 1 obyvatele). Hranici 200 tis. Kč na 1 obyvatele překročily kraje Středočeský, Plzeňský a Pardubický. Z celkového objemu vývozu Jihomoravského kraje 83 % zboží směřovalo na trhy zemí Evropské unie, 8 % do ostatních zemí s vyspělou tržní ekonomikou, 4 % do rozvojových ekonomik, 2 % do evropských tranzitivních ekonomik a 3 % do Společenství nezávislých států.

Z hlediska **zbožové struktury vývozu** v Jihomoravském kraji dominovaly stroje a dopravní prostředky (SITC 7) s téměř padesátiprocentním podílem a polotovary a materiály (SITC 6) s více než pětiovým podílem. Podle zbožových položek byl Jihomoravský kraj nejvýznamnějším republikovým vývozcem zboží zařazeným do třídy SITC 759 – díly ap. ke strojům kancelářským a zařízením na automatizované zpracování dat (56 % republikového vývozu). Nejvyšší meziroční nárůst oproti roku 2003 byl na jižní Moravě zaznamenán u vývozu průmyslového spotřebního zboží (SITC 8), a to o téměř 40 %.